

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. május 21.

Csütörtök.

XXII. évfolyam. 41. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyitlatter sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyitlatter díja előre fizetendő.

A tisztviselők és az obstrukció.

A lakosságnak azokhoz a rétegeihez, melyek legsúlyosabban szenvednek az ex lex alatt, és bizony szenved alatta a lakosság minden rétege, tartoznak a tisztviselők, kik küldöttséget menesztettek a képviselőházba a miniszterelnökhöz azzal akérelemmel, hogy tárgyalassa minél előbb a tisztviselők fizetésének javítására vonatkozó törvényjavaslatot. Oly küldöttség volt ez, mely nem hangos zeneszóval s nem azért jelent meg a képviselőházban, hogy feltűnést keltsen, melyet nem kellett mesterségesen összedobolni, mely nem volt vidékről fáradsággal a főrosba szállított része a közvéleménynek. A tisztviselők, kik nálunk különben sincsenek fényes helyzetben, már egy fillére kiszámították, mit fognak tenni azzal a kis fizetésjavítással, mely háztartásuk legsürgősebb szükségleteit, gyermekeik nevelési költségeit fedezné, és ime ismét meghiusultak reményeik. Ha áll a közmondás, hogy „bis dat, qui cito dat”, — duplán ad, a ki gyorsan ad, — akkor sok hivatalnok családra áll a közmondás megfordítottja is: semmit sem ad, a ki későn ad. Pedig e pillanatban még sem lehet a tisztviselőknél segíteni. Sokkal fontosabb érdek, a nemzet erkölcsi és politikai érdeke, az alkotmányosság esorbitatlan fentartásának érdeke mindennél előbbre való, hiszen ez, minthogy magába zárja a nemzet kulturális és gazdasági fejlődés képességét, szintén ama forrás, melyből a tisztviselők osztálya, tekintélye egyáltalán táplálkozik.

A miniszterelnök tehát a tisztviselők hazafiasságára appellált ama szavakkal, hogy várniok kell, az obstrukciónak szeptemberben—októberben valószínűleg — biztosan nem tudhatja — kifogy a lélegzete s akkor napirendre kerül a reájuk vonatkozó törvényjavaslat. Egy törvény sem előzheti meg a katonai javaslatokat, ezt követeli az alkotmányosság lényege s azonfelül e javaslatok a magyar állam legfontosabb ügyei. Tehát várni kell, míg győz a többség passzív ellenállása. Valóban nincs más kivezető út, ha erőszakkal nem akarunk erőszakot megtörni s ezzel a magunk jogtalanságával szentesíteni idegen jogtalanságot.

És ezért csodáljuk, hogy a szabadelvűpártban is észrevétetik magukat holmi vérfelpezsdülések, melyekben elhomályosul a tiszta ész és a nyugodt megfontolás; hogy ott is vannak emberek, kik hirtelen államférfiúi hivatást éreznek, hogy a helyzetet a saját felvilámló, bölcsességükkel tisztázzák, a párt-egység árán is. Feltesz-

szük, hogy ez az intellektuális bűn nemcsak a pártfegyelem, és a vezér tekintélye, de a legnagyobb, a nemzet ellen is, nem fog tétleg a megvalósulás állapotába lépni. Mert itt vagy a kisebbségnek teendő engedményre gondolnak, vagy nem lehet ily eredményt nyújtani. Ha nem lehet, akkor természetesen minden a régiben marad, akkor a kisebbségnek nincs mentése a leszerelésre; ha pedig kap engedményt, akkor a kisebbség megint jutalmat kapott eljárásáért, akkor ezzel megint jóvá van bagyva a többségi elv megsértése, akkor új ingert kap hasonló kísérletre ugyanez, vagy egy másik kisebbség. Az egyetlen sikertehát nem maradna más, mint a többség erkölcsi lealacsonyítása és valószínűleg szétforgácsolása. Ezt nem akarhatják azok az urak, a kik személyesen úgy aggodnak az ország jólétéért. Annak a szekérnek az elkészítése, melyen a kisebbséget ki lehetne hozni a kátyúból, melybe maga talpalt bele, nem lehet a többség feladata, azt magának az ellenzéknek kell összeácsolni, ha őszintén és becsületesen gondol az ország érdekével. Itt tehát valóban semmi sem segít, csak a többség passzív ellenállása; ha az nem segít, akkor nincs kielégítő alkotmányos segítség. Azért ki-ki alkalmazkodjék a miniszterelnök okos és egyedül helyes politikájához és szigorúan annak rendelje magát alá.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőházban szombaton Nessi Pál a fizetés-javaslat sürgős tárgyalására irányuló indítványát megokolta. A miniszterelnök a többség zajos helyeslése mellett fejtette ki, hogy az ellenzék a fizetés-javaslat tárgyalásának árát a parlamentárizmusnak, a többségi elvnek kivégzésével akarja megfizettetni. Rövid szünet után a kérvényekre tértek át, amelyek kapcsán befejezték a fedezetlen gabona-határidőülzet vitáját. Ballagi a bervám-klauzuláról beszélt. Majd interpellációk következtek.

Sebess Dénes a következő interpellációt terjeszti elő a miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a miniszter urnak, hogy a háromszék--kézdí választókerületben a választópolgárok a legnagyobb üldözésnek vannak kitéve a közigazgatási hatóságok részéről?

2. Szándékozik-e intézkedni?

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Amennyiben azt kéri a t. képviselő ur, szándékozik-e intézkedni aziránt, hogy a hozzám beérkezett panaszok ügyében a törvény szigorával járjanak el, azt felelhetem, hogy igen szívesen. Csak hogy tessék nekem igazolt tényállással adatokat nyújtani, mert így általánosságban nagyon nehéz ilyen dolgokban a döntés. Nézze, t. képviselő ur, ön ezeket mondja. Mások meg azt mondják, hogy annak a nyújtódi jegyzőnek, aki egyuttal szavazatszedő jegyző is volt, vasvillával állíták el az útját és nem eres-

tették be. Talán nem tartozik a szabad választásnak önök által hirdetett theorái közé, hogy valakit vasvillával akadályozzanak meg abban, hogy jogát gyakorolhassa. Ezeket az állításokat tehát meg kell vizsgálni, mert első hallomásra nem lehet őket igazoltaknak elfogadni.

Azt mondják, a polyáni jegyzőnek bevették a fejét, az oroszfalvi hidat elállták és nem engedték be a választókat. Terrorizmust gyakoroltak, vittek embereket, asszonyokat, gyermekeket és a tömeggel terrorizáltak. Ezt mondják a másik oldalról. Nem mondom, hogy ez így van, de a t. képviselő ur adatai is megvizsgálandók. Ami adat bejön arra vonatkozólag, hogy ott szabálytalanság és törvényellenesség történt, az mind meg fog vizsgálatni és az összes szabálytalanságokat meg fogom toroltatni. Miután itt a képviselő ur általános panaszt emelt, jelentést fogok magamnak tétetni és annak idején szívesen fogok eljárni. Kérem, méltóztassék ezt a választ tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Sebess Dénes felolvass egy levelet, mely szerint egy községi jegyző szavazatokért korteskedett. Különben szóló ezt személyes tapasztalatból is állítja. A miniszterelnök által felemlített eset nem történt meg, a függetlenségi pártnak nem is volt szüksége az erőszakoskodásra. Különben konkrét adatokat is fog előterjeszteni.

A Ház tudomásul veszi a választ s ezzel az ülés véget ért.

A tanító-egyesületek hivatása.

Elnöki megnyitó beszéd: a háromszékvármegyei tanítótestület kézikörének 1903. év május 9-én Máksán tartott gyűlésén elmondta Nagy Károly járásköri elnök.

Igen tisztelt közgyűlés,

Kedves Pályatársak!

A magas miniszteri rendelet körvonalozta azon munkakört, melynek megoldása a járásköri tanítószágra vár. A rendelet életbe léptetése óta ez levén az első gyűlésünk, állásomból kifolyó kötelességemnek ismerem közoktatásügyi Minister ur ó nagy méltósága 1901. decz. 17-én kelt 86. 241 számú magas rendelete szelleméhez alkalmazkodni, buzgón törekedni arra, hogy tanítótestületünk ez egyik kohója oly melegséget fejtsen ki, melyből a nép szellemi és anyagi életére áldás fakadjon, a kartársi szeretet fokozza és kedvet, kitartást adjon nehéz feladatunk teljesítésére.

E nagy feladat megoldásához az erőt a multból meritem, azon multból, mely a néptanítónak nem csak az anyagiakkal való küzdelmet juttatta osztály részül, hanem azt is, hogy példás kitartásával, vas szorgalmával szerezz meg az utódoknak azon tekintélyt, mely a néptanítót valóban megilleti.

Ha összehasonlítást teszünk a mult és jelen között úgy találjuk, hogy a haladó korral, nem csak a vi-szonyok, hanem az egyéni sajátságok is igen sokat változtak. Tapasztalataimra támaszkodva állítom, hogy a multban több volt a közügyek iránti lelkesültség, őszintébbek voltak az emberek, s a mit egyesek ki nem tudtak vinni, megteremtette az összetartó erő: a kölcsönös bizalomból kifolyó szeretet.

Ma a rideg kötelesség szűk határai között mozog az emberiség nagy része. Ennek teljesítése közepette is szablonokat állít fel és ha lehetne is valamit a közjólét emelésére, reá szorult embertársa boldogítására, attól elzárja az önérdék, vagy a nagy mérvben terjedő társadalmi betegség: a non curamus ság.

A cselekedetek, munkásságok értékét sohasem fényükből, hanem eredményükből ítélem meg.

Ez az oka annak, hogy látszat után nem megyek, hanem ha valamit állítok, azt kimondani és bebizonyítani ismerem.

Magasztos hivatását egy tanítótestületi életnek eseteltem e helyen, teljesen felesleges. Hisz mindannyian érzik, szeretett Kartársaim, hogy közös sorsunk, munkakörünk kölcsönös megállapodást kíván, a cél elérésére irány elveket kell kitűznünk, melyek megvalósításán lankadatlan kitartással kell működnünk.

A sábes szárnyakon rohanó idő minden téren újításokat hoz létre, mit a tökéletesedés teremt.

Ha a tanügyi élet embereit vizsgáljuk, lázas tevékenységet látunk itt is. Ném csak újabb módszerek, tankönyvek és találmányok halmaza áll előttünk, hanem az irodalmi ténykedés is oly magasra emelkedett a tanfélék minden rétegében, hogy má már csak a szaklapokból egész könyvtár lehet beszerezni.

Ha valaki magát képezni akarja akár melyik ágában a szakismereteknek, ez út megvan hozzá.

Örömmel is tapasztaljuk, hogy fiatalabb kartársaink közül többen, kiket az élet gondja még nem tiport le, az egyszerű, de annál becsesebb néptanítói oklevelet a magasabb középiskolai tanári oklevéllel párosították összszorgalom után.

És ez dícsőség nekünk, mert azáltal bebizonyítjuk, hogy a néptanítóságban oly alapismeret, oly tehetség fekszik, melyre építeni lehet, mely biztosabb támpont a közművelődés általános terjesztésénél, mint némely csillogó, de alapjába gyenge felsőbb tudomány egyéné.

Ha a haladásnak, önképzésnek minden útja meg van nyitva, azt kérdezhetik, Kedves Kartársaim, miért kell nekünk gyűlésezni, költekezni s lényegében kevésnek látszó — tárgysorozat meghallgatásáért egészségnünk kockáztatásával is megjelenni?

A kik így gondolkoznak, azoknál két lényeges hiba ütötte fel átkos tanyáját. Egyik az önhittség, másik a kartársi szeretet hiánya.

Jól tudjuk mindnyáján, hogy az ember társas lény és ha egymás barátságát sem keressük és nem becsüljük: akkor azt a nevet, hogy néptanító, nem érdemeljük.

Ha munkásságunk egyedüli rugója az önérdék, szellemi világosságának annyit ér mint a véka alá rejtett égő gyertya.

Félt kellett tehát nyitni arra, hogy a hazai tanítóság egymást megismerje, az erkölcsi, szellemi és anyagi élet irányozményait kölcsönösen megállapítva az erős támogatása a gyengét, a fogyatékos nyerjen utbaigazítást, szenvedő segítséget.

Kitől fogadhatjuk mindezeket jobb szívvvel, megadással és halállal, mint a velünk együtt érő Kartársaktól.

Ily nemes törekvés megvalósítása szempontjából győltünk ma ismét össze, Kedves Kartársaim.

Lelki szememmel látom, hogy mindnyáján érzik és kedves hatással élvezik az együttléti örömet. Igen, megvagyok győződve és ez az én hitem, hogy a háromszékvármegyei tanítótestület Kézdikörének tagjait, nem a fuvar- és a napidíj kedvezmény, vagy a törvény és rendelet szigora hozza össze, hanem az a kartársi szeretet, mely ellenállhatatlanul ösztönöz, hogy évente legalább egyszer színről-színre láthassuk egymást s beszéljük meg közös sorsunkat.

Van-e ennél magasztosabb eszme, nemesebb cél? Ismerni önmagunkat és ujerőt meríteni a további kitartó munkára.

Sokan kicsinylik e czímet: „Néptanító”.

Ha a fogalmat elemezzük és a lényeg mélyébe hatolunk, úgy találjuk, hogy a szónak oly jelentése van, melytől népek, nemzetek boldogsága függ. Ha igaz Commensiusnak e mondása: „A milyen a tanító, olyan a tanítvány”, akkor az az egyén, ki a népet vezeti az ismeretek világába, talán még fontosabb tényező annál, ki az emberiség hibáit az elébe szabott görbe paragraphusok szerint elbíralja.

De nem teszék összehasonlításokat, csak szívem egész melegségével állítom, hogy az a küzdelmes mult, mely 29 éves tanítószagom élet egefelett elrepült minden szenvedéseivel sem tudta e pályát velem meggyűlöltetni, de fokozta bennem az e pályán működők iránti tiszteletet és szeretetet.

Egy járáskör működése magában véve egész és önálló. Nézetem szerint azért a kör minden tagja csak úgy felel meg hivatalos és kartársi kötelességének, ha minden alkalmat megragad arra, hogy legjobb tehetségeit érvényesítse.

Ne féljen senki attól, hogy tulszigoru bírákra talál, vagy állításai nem lesznek határozottak, eljárása, felszólalása talán nem üti a mértéket. Tökéletes semmi sincs a nap alatt, azért ne bántson senkit, ha esetleges indítványát, vagy más nézetét a többség nem támogatja. Joga van mindenkinek, és ezt az önálló véleményét nyilvánítással érvényesítheti.

A mennyire kívánhatjuk, hogy a tanácskozásban mindenki részt vegyen, éppen annyira rosszhatjuk azt, ha valaki téves nézetét a többségre ostromolni akarja. Körünk működésének egyik célja, hogy tagjait a szabad gondolkodás, az önálló és cél tudatos munkásság bajnokáivá tegye. Módot és alkalmat nyújtson arra, hogy a paedagogiai ismereteit szélesítse, nézeteit, tapasztalatait eszmecserék útján öregbítse. A ki nem teszi, a ki e körülményt nem használja fel, csak önmagának árt, mert nem nyújt alkalmat kartársainak arra, hogy őt ne csak nevéért, mint tanítót, hanem: tehetsége és munkásságáért is becsüljék.

Ime, Kedves Kartársak! reá mutattam arra az irányra, melyen haladnunk kell, igyekeztem bebizonyítani azt is, hogy munkásságunk csak akkor lesz

valóban áldást osztó, ha mindnyáján kitartással és szeretettel küzdünk azért, hogy e vármegyében a tanügy kivánt magaslaton álljon. Ha a mi megszábot körünkben sikeresen oldjuk meg feladatunkat, ki fog az hatni nem csak a velünk együtt működő tanítótestületre, hanem az országos tanügyemelésre is.

Az országos tanító-egyesület központi bizottsága elismerésre méltó buzgalommal fáradozik azon, hogy a tanítószag anyagi helyzete javuljon, hogy a Magyar-tanítók Ferencz József háza, az Eötvös alap minél szélesebb körbe terjeszse áldását.

De bármit tegyen a központ, ha mi rideg közönnyel nézzük és nem segítjük nehéz, de szép feladata megoldásában, úgy tekint, mint a finak természetlen ágát, melyet számításba nem lehet venni a reánk nem is gondol.

A napi sajtó, tanügyi lapjaink, élénken, melegszeretettel tárgyalnak minden, minket érdeklő kérdést s ezt tisztelt Kartársaim úgy is tudják s azok felsorolásával becses türelmüket nem fárasztom.

De sajnálattal kell megemlékezni arról, hogy a Benedek Elek és Földes Géza által a mult év végén megindított „Magyar Világ” című tanügyi politikai napilap — a tárgyalás hiányában megszünt. Nem keresem a az okokat, hogy hol a tulajdonképeni hiba, csak azt igen fájlatjuk mindnyáján, hogy minden felekezethez s más érdeknek napilapok állanak rendelkezésükre s népes és hatalmas magyar tanítószagunk ezt nélkülözni kell.

Azonban él bennem a remény, hogy a lappal csak a test halt meg és az eszme, más alkalom és irányban még föl fog támadni.

A legújabb és mindnyájunkat legjobban érdeklő fizetés rendezési kérdés a megoldás stádiuma felé közeleg, hogy a végeredmény ki fogja-e teljesen elégiteni az igényeket, vagy nem, az mind függő kérdés.

Tanügyi téren nagyon sok a rendezni való s a felmerült eszmék megvalósításáért nekünk is okkal, móddal, higgadt megfontolással küzdünk kell.

Nagymesterünk Br. Eötvös József mondotta: „Félig sem oly fontos az, mit tanítunk gyermekeinknek, mint az, hogy tanítjuk.”

A mit az iskolában tanultunk, annak legnagyobb részét elfeledjük, de a hatás, melyet egy jó oktatási rendszer szellemi tehetségeinkre gyakorol, megmarad.

Ez arany igazság, a tanügyi munkásokat inti, figyelmezteti arra, hogy törekedjenek minél jobb oktatási rendszert alkalmazni.

Midőn meghajlunk ez igazság előtt: pontos megjelenéssel igazoljuk, hogy haladni, tökéletesedni akarunk.

Isten áldását kérem további munkásságunkra, s úgy kedves vendégeinket, mit t. Kartársakat a legszívesebben üdvözölve a gyűlést megnyitottam nyitvánitom.

TÁRGZA.

Francia példabeszédek.

Összegejtötte: Koos Ferencz kir. tanácsos, nyugalmazott kir. tanfelügyelő.*)

Kis eső nagy szelet csillapít. — Türelemmel sokra megyünk.

Ha a szív tele van, nyilatkozik.

A távollét ellensége a szerelemnek.

Ha a fejéhez fordulhatunk, ne forduljunk a lábához.

Éhes embernek bajos beszélni.

A ki szereti gyermekét, megfenyíti azt.

A ki engemet szeret, szereti mindazokat, kik hozzám tartozók.

Pergő kővön nem nő moha. — Sok változás semmire sem vezet.

Sokszor egészséges a gyomornak, a mi aszájnak keserű.

A kinek nincs barátja, az csak fél életet él.

Barát, ha kölcsönöz, ellenség, ha a kölcsönt vissza kéri.

*) Mutató a szerzőnek „1000 francia — magyar példabeszéd” cz. füzetéből; mely 60 fillérért a szerzőnél s bármely könyvkereskedésben kapható.

Tiszta számadás csinál jó barátokat.
Ingyen csak a halál. — A pap sem prédikál ingyen.

Vakok közt király az egy szemű.
Senki sem olyan vak, mint a ki látni nem akar.

Az egyik dolgozik és koplal, a másik henyél és urilag él.

A ki szelet vet, vihart fog aratni.
Szerelmet, köhögést és dohányzást nem lehet eltilkolni.

A szerelem és szerencse vak.
A szerelem mindent legyőz.

A város lovai dupla abrak mellett is gebék.

A lusta ember négy szemközt becselenséget is elszivel, de nyíltan nem panaszkodik.

Ruha teszi az embert.
A ki Á-t mondott, annak B-t is kell mondania.

A nagyon jó, mások bolondja többnyire.
Az érkezőnek kell az első látogatást tenni.

Az ég nem ad több terhet ránk, mint amennyit elviselhetünk.

Az Isten szabad velünk. Nem tudjuk mikor ér utól a halál.

Se hal, se hus, se hideg, se meleg.
Bizonyosan a bölesben cserélték ki.

Először a pap, azután a gyerek.

Sötétben minden tehen fekete.
Az ég mindenütt kék.
Idő hozza meg a jó tanácsot.
A tanács olcsó portéka.
Jól lakott ember könnyen beszél.
Már csak a neve van meg.
Másra dobott kő saját fejedet töri be.
Izlés felől nem szokás vitatkozni.
Mindenki magáért és Isten mindnyájunkért.
A szabó rongyos nadrágban jár.
Az öregség a legerősebbet is elgyöngíti.
Telt hassal sok bolondot elkövet az ember.
Ha kellemetlenség éri a papot, kijut belőle a káplánnak is.
Ha a fa kidől, mindenki galyat szedni megy.

Nehéz dologban a szolgát küldik előre.
Sorsát senki ki nem kerülheti.

Buval, gonddal nem lehet adósságot fizetni.
Tedd kötelemet s ne fájj senkitől.

Nő akarat, Isten akarat.
A rutság zárdába, a szépség bünházba vezet.

A sok alvás elszegényíti.
Mond meg kivel társalkodol és megmondom, hogy ki vagy.

Régi barátok, öreg huszasok a (a legjobbak.)

Közel a templomhoz, messze az Istentől.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Kézdivásárhely-vidéki Gazdasági Egyesület választmányi üléséből.

— május 17.

A kézdivásárhelyi és vidéke gazdasági ügyeinek gondozására alakult egyesület derék választmánya — az esős idő dacára is népes gyűlést tartott az árvaházban a mai napon; martonfalvi Vajna István alelnök tapintatos vezetése alatt.

Elnök jelenti, hogy Dr. Sinkovits Ottó elnök beteg, Nagy Károly alelnök Egerpatakon távol lévén, nem vehetnek részt az ülésen. Üdvözlő a megjelenteket, a gyűlést megnyitja.

Eperjesi Albert jegyző olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét. Hitelesítettik.

Elnöki előterjesztések következtek a múlt ülés határozatainak végrehajtásáról, ezekkel kapcsolatban elhatározza a választmány, hogy az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-nek, valamint az „Országos Gazdaszövetség”-nek s az „Erdélyi Gazdasági Egyesület”-nek is 6 évig rendes tagjává lesz az egyesület.

Titkár jelenti, hogy Darányi földmívelési miniszter 57 darab gazdasági értékes szakkönyvet küldött.

Köszönettel vette a miniszter adományát a választmány s a könyveket leltárba vezetni határozta s miniszternek feliratban köszönet nyilvánított.

Földmívelésügyi miniszterhez kérés intéztetik 1329 korona államsegélyért a székely kormánybiztosságtól.

A „Kisbirtokosok Földhitel intézet” átiratban kéri, hogy a gazda egyesület legyen segítségére a kisbirtokosoknak adandó jelzálogkölcsönök megadásához, az által, hogy a földbirtokos helyi értékének megállapítása céljából területére u. n. bizalmi férfiakat jelöljön ki. A választmány szívesen tesz eleget a kérésnek, a bizalmi férfiak kijelölésére bizottságot küld ki Dr. Sinkovits Ottó elnök, Vajna István, Nagy Károly alelnökök, Zajzon Sándor titkár és Eperjesi Albert jegyző személyében.

A székely iparkamara a kosárfonás, mint házi ipar terjesztése érdekében kérdéseket intézett az egyesülethez.

Választmány az ügyet kellő melegséggel tárgyalja; egyelőre vándortanítók kiküldését óhajtja vidékünkre, továbbá a kész kosarak részére beváltóállomás létesítését; a kosár fonásnak a gazdasági ismétlő iskolákban leendő taníthatása céljából a tanítók részére a nyári időre kosárfonó tanfolyam létesítését s e tárgyban a székely kormánybiztoshoz és a földmívelésügyi miniszterhez felterjesztést intéz.

A múlt ülés óta új tagok jelentkeztek: Szacs-vai Miklós, Rettegi József, Kiss Farkas Eszternekről,

Bagoly Mihály, Zonda Mihály, Csutak Mihály, Polyánból, Jankó Károly Karatnáról, rendes tagokul: Opra Pál Szirazpatakról, Király Sándor Polyánból, Rákosi Demeter Felesernátonból, Szücs Zsigmond Budapestről. Mindnyájan felvették az egyesületbe. A földmívelésügyi miniszterhez újabb felterjesztést határozott a választmány azért, hogy tekintve a nagyfokú burgonyatermelést, létesítsen Kézdivásárhelyen egy keményítő-gyárat.

Végül a gazdakörök alapszabályainak kidolgozásával Dr. Bánffy Zsigmond megbízatván s ezzel a tárgysorozat kimerítettén, elnök az ülést eljénzések közt bezárta.

TANÍTÁS-ÜGY.

Meghívó.

„Háromszékvármegye Tanítótestület orbai járásköre” tavaszi évi rendes gyűlését 1903. május 25-én Szőresén a közs. isk. tantermében d. e. 8 órakor fogja megtartani; hová a járáskör tagjait, s a tanügy iránt érdeklődő közönséget van szerencsém tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó beszéd, Bíró Bélától.
2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása.
3. Elnöki előterjesztések.
4. Gyakorlati tanítást tart: Dézsi Gergely.
5. Események a gyakorlati tanítás fölött.
6. „Házi nevelés orvosi szempontból” cz. tételtől érkekeztél olvas fel Dr. Zentai Dávid járási orvos.
7. „A járásköri gyűlések alkalmával van helye egy egész évi tananyagból való kihallgatásnak” cz. tételtől érkekezik Hock János.
8. A szepírás tanítása az elemi népiskolában cz. tételtől érkekezik: Kiss Lajos.
9. Emlékbeszéd néhai Szász Mihályné szül. Nagy Adél pávai áll. tanítónőről Bartha Károlytól.
10. Számvizsgáló bizottság jelentése a járáskör pénztár állásáról.
11. Pénztáros választás.
12. Szavaz: Szóts Amál szőresei közs. tanítónő.
13. Indítványok.
14. A jövő gyűlés helyének meghatározása.
15. Elnöki zárszó.

Czofalván, 1903. május 12-én.

Bíró Béla,
járásköri elnök.

NAPI HIREK.

— Személyi hir. Dr. Csák Alajos Czirják, a magyarországi minorita rend nagydíjű főnöke,

Jó párna a tiszta lelkiismeret.
Nagy urakkal röviden kell beszélni.
Szerelmben, perben, csak azt veszíthetjük el, a mit adtunk.

Az erényes nő fölötté áll a szép nőnek.
Könnyebb megbocsátani mint feledni.
A ki időt nyer, mindent nyer.
Tégy helyesen s nem kell szemrehányástól félned.

A fősvény mindent sajnál magától is.
Veres kutya, veres ló, veres ember egy se jó.

Egy véka sőt meg kell enni valakivel, hogy jól kiismerjük.

Hosszu haj, kurta ész.
A ki jól szolgálja hazáját, annak nincs szüksége ösökre.

Soha napján. Borjonyuzó pénteken.
A politikai pártok háromféle emberekből állanak: rászédőkből, rászédettekből és nagyszájukból.

Három dolog után vágyik főképp az ember, tisztelet, nyereség és élvezet után.
Tévedni emberi dolog, legkivált nőknel.
A felgazdagodott szegény a leggőgösebb.
Szigoru emberek nem uralkodnak soha.
Nagy urakkal nem jó egy tálból cseresznyét enni.

a vaskorona-rend lovagja május 21-én Kézdivásárhelyre érkezik a rend itteni házának hivatalos megvizsgálása céljából.

— **Új rektor.** A kolozsvári kir. tudomány egyetem rektorává az 1903-4-ik évre egyhangulag Dr. Árpáthy István bölcsészeti rendes tanár választott meg.

— **A szóbeli érettségi vizsgálat** a Kézdivásárhelyi kantai róm. kath. főgimnáziumban a nagy-szebeni tankerületi kir. főigazgató legújabb leírata szerint **junius hó 18., 19. (esetleg 20.)** napjain fog megtartatni. Kézdivásárhely, 1903. május 20. Hassák Vidor főgimn. igazgató.

— **Nyugdíjazás.** Veress István kásonyfalvi plebános nyugdíjaztatott.

— **Halálozás.** Nagy Ferencz nyugalmazott bözdújfalvi lelkész, Nagy Domokos kézdivásárhelyi aljárásbíró testvére folyó hó 9-én Nagyszebenben elhunyt. Béke poraira.

— **Katonai iskola a Székelyföldön.** Több lap-társunk jelentése szerint jelenleg két magasabb állású főtiszt utazik a Székelyföldön, mely utazásuknak célja az lenne, hogy tanulmányozzák a helyi és egyéb viszonyokat egy katonai iskola felállítására iránt.

— **Rákóczi-ünnepélyek Háromszéken.** A magyar szabadság lánglelkű bajnokának Háromszékvármegyében több helyen szándékozik emlékünnepélyeket rendezni. A kézdivásárhelyi ünnepélyrendező bizottság nagyban működik a június 14-én tartandó ünnepély érdekében, már két ülést is tartott, a főnyes műsort legközelebb közölni fogjuk. Ezenkívül sorányt folynak az előkészületek Sepsiszentgyörgyön és Zagonban, Mikes Kelemen szülőhelyén. A kolozsvári egyetemen tanuló, százat meghaladó háromszéki egyetemi hallgatók július 12-én Sepsiszentgyörgyön nagyobb szabású ünnepséget rendeznek, melynek tiszta jövedelmét főlérszében a Kassán felállítandó Rákóczi-szoborra, másik felét a Kézdivásárhelyen, mint a Székelyföld legvagyós állomásán felállítandó Kossuth szoborra fogják jut-tatni. Mondanunk is fölösleges, hogy az ünnepélyek iránt általános nagy érdeklődés mutatkozik mindenütt.

— **A Székely Társaságból.** A kézdivásárhelyi „Székely Társaság”-nak 1903. május hó 23-án, szombaton d. u. 5 órakor a Korona-szálló emeletén lesz a 35-ik összejövetele a következő tárgysorozat-tal: 1. Naplóolvasás. 2. Folyó ügyek elintézése. 3. Indítványok.

— **Megrendítő szerencsétlenség történt** Szarazajta háromszékmegyei községben. Bereczk István ottani ref. tanítót jó barátja: Simon József tanító, a fegyver vizsgálatása közben véletlenül agyonlőtte. Simon látva a bekövetkezett szerencsétlenséget, rémültében eszt veszítve szaladásnak indult, eltűnt s azóta nem találják sehol. Azt hiszik hogy öngyilkosságot követett el. A szomorú eset érthető megdöbbenést és részvétet keltett minden-fél különösen Szarazajtán, hol mindkét ifju embert nagyon szerették és becsülték.

— **Köszönetnyilvánítás.** Turóczy Dénes, asztalos ur az iparos ifjúsági egyesület könyvtára részére egy szép és értékes szakrényt szíveskedett csináltatni, Bene Albert ur pedig könyvtárunkat egy négy kötetből álló értékes munkával gazdagította. Mind két szíves adakozónak az „Iparos Ifjúsági Egyesület” nevében köszönetet nyilvánítani kötelességemnek ismerem. Kézdivásárhely, 1903. május hó 11-én M. Székely János az egyesület igazgatója.

— **Jó tanács** Mindazoknak, kik pázsintot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön esz. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére. (12—9.)

Jótekonyság.

Szent Antal perselyének márczius és április havi bevétel és kiadásairól a következőkben van szerencsém az igen nagydíjű jótekonyság közönségnek beszámolni:

Február havi maradvány 10 K. 37 f. márcziusban befolyt 162 K. 13 f. Összesen 172 K. 50 f.

Kiadás márcziusban kenyér és sütésre 108 K. 84 f. Április havára maradvány 63 K. 66 f. Április havában befolyt 76 K. 86 f. Összesen 140 K. 52 f.

Áprilisban kiadott, kenyér, kalács és husa 114 K. 22 f., maradvány május havára 26 K. 30 f.

A midőn fenti nagylelkű adományokat a legmelegebben megköszönöm a nagydíjű jótekonyság közönségnek, szent Antal szegényeit a jövőben is könyörületessé szíveikbe ajánlom.

Kézdivásárhely, 1903. május hó 7-én.

Takács Vida,
plebános helyettes.

A legesekélyebb ellenség is árthat. Mindenki örömet kritizál.

Az adósság egy tálból eszik az emberrel.

A pokol utja is a jó szándékkal van kikövezeve.

Élénk szellem megviseli a testet.

A mi nem akar lecsuszni, lecsold megborral.

Ez víz az ő malmára.

Korán espi, ha bors akarsz lenni.

Szivaes van a torkában. Iszik mint a kefékötő.

A szerelem találékonytá teszi a leányt.

Nyulik a bornyu, olesó lesz a bőr. (Ha valaki ásit).

A kedv megédesíti a munkát.

A szép nők minden pert megnyernek.

Ostoba nő lehüti a szerelmet.

A mely lány ajándékokat fogad el, eladja magát.

A király uralkodik, de nem kormányoz.

A legesunyább nő is megtalálja a maga párját.

A torok több embert ölt meg, mint a török.

Elj becsületesen és ne félj senkitől.

Elsietett nősülés, késő bánkodás.

Dologtalan leány rossz gondolatokra vete-medik.

Hirdetések.

Sz. 4524—903.

tlkvi.

HIRDETMÉNY.

A magyar kir. igazságügy miniszter 1902. július hó 25-én 18139—902. I. M. I. szám alatt elrendelte, hogy a kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóságához tartozó Lemhény község telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése fogyanatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1903. évi június hó 22. napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekijezői hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekijezői bejegyzésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18., az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átíráshoz telekijezői tulajdonos az átíráshoz létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bíró- és illeték elengedési kedvezménytől is esznek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmazzék, illetve hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bírómentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekijezői hatóság.

Kézdivásárhely, 1903. évi május hó 13. napján.

(113. 2—3.) Kovács Károly,

kir. törvénz. bír.

Sz. 2312—903. tkv.

HIRDETMÉNY.

Czofalva község általános tagosítása következtében a vonatkozó telekijezői könyvek átalakítottak, ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekijezői bejegyzések helyesbítésével kapcsolatos

tosan fogyanatosíttatott. Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 11. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törések érvénytelenségét kimutatják, e végből törlési kere-utüket hat hónap alatt vagyis az 1903. évi június hó 1-től, 1903. évi november hó 30-ig bezárólag a tlkijezői hatóságához nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személyek, a ki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ának eseteiben — ideértve az utóbbi §-ának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1903. évi június hó 1-től 1903. évi november hó 30-ig bezárólag a telekijezői hatóságához nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekijezői hatóságához hat hónap alatt, vagyis 1903. évi június hó 1-től 1903. évi november hó 30-ikáig bezárólag nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket azok a törvényrendes utján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtottak, az eredetieket a telekijezői hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekijezői hatóság.

Kovácsna, 1903. évi május 11-én.

(110. 3—3.) Száva Jakab,

kir. albiró.

Szám 106—903.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye alispánja az 1903. évi május hó 8-án kelt 1245. számú rendeletével Oroszfalu község által létesítendő állami elemi iskola és mellékhelyiségek építését 11699 kor. 57 fill. összeg erejéig engedélyezte.

Nyomatott Ifj. János Mózsnél Kézdivásárhelyt.

A fent említett munkákat kivitelének biztosítása céljából az 1903. évi június hó 9-ik napjának d. e. 10 órára Oroszfalu község hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajók felhivatnak, hogy a fentebbi munkákat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. fél 10 órájáig a nevezett előjárásához annyi alkalommal nyújtsák be, mint a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5 %-ának megfelelő bántópenz esato-lendő.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelés és részletes feltételek a nevezett köz-égi előjárásnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Oroszfalu, 1903. május 19-én.

A községi előjáróság.

319—1903. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbírósnak 1903. V. 271/2. számú végzése következtében Dr. Szacsay Gyula ügyvéd által képviselt Kovásznai József javára Becz Zoltán márkosfalvi ellen 210

korona 37 fillér s járulékai erejéig 1903. évi április hó 24-én fogyanatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 740 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, szekerek, bival nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a k.-vásárhelyi kir. járásbíró 1903. évi V. 271/2. számú végzése folytán 201 K. 57 f. lökekövetelés, ennek 1903. évi január hó 8-ik napjától járó 3% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 96 korona 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Márkosfalván a község házában leendő eszközölésére 1903. máj. 29. n. határidőül d. u. 2 órája kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek becsárón alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-vásárhely, 1903. évi május hó 17. napján.

(116. 1—1.) Mánya Ágoston,

kir. bírósági végrehajtó.

NAGY JÓZSEF

márvány, granit, syenit, labradár nagy sírkő raktára és brithor márványtelepe

102. 4—10.

BRASSÓ, Vasut-utca.

Elvállalok minden e szakba vágó munkát u. m.: faburkolatokat, márványlapokat, fürdőkádakat, emléktáblákat felíratokkal, kávéházi berendezéseket, hentes és mészárospultokat, márvány sírfedeleket s különféle dísz tárgyakat, valamint minden műjavításokat, melyek a legrovidebb idő alatt, jutányos árban készíttetnek.

(107. 4—3.)

Eladó fa-istálló.

Egy jelenleg teljesen jó karban levő nagy istállónak fa részei alsó és felső padlással együtt, mely könnyen átkerthető 3, esetleg 4 szobás lakó házzá

azonnal eladó.

Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Nyomdász tanulóknak

(jó családból való) 2 fű felvétetik Ifj. János Mózsnál könyvnyomdájában. Kik polgári iskolában vagy gymnasiumban jártak előnyben részesülnek.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.